

Ton Bevers

De huiskamerkunst van ex-Ajaciéd Barry Hulshoff,
De Volkskrant 12 mei 1987.

Huiskamerkunst

Geen twee woonkamers zijn helemaal aan elkaar gelijk. En we zijn maar wat geïnteresseerd in hoe anders het er bij een ander uitziet. Het eerste wat je doet als je een voet over andermans drempel zet is, of je het wilt of niet, in één oogopslag het interieur taxeren en daarmee en passant ook de bewoners op hun waarde schatten.

Niet alleen ziet het er bij een ander anders uit, het ruikt er ook

Vinci's *Laatste Avondmaal* in de eetkamer of keuken. Een laatste categorie veelvoorkomende decoraties vormen de voorwerpen van exotische kunst - ethnografica - en helemaal onderaan de lijst staat de abstracte kunst genoteerd. Als deze al gewaardeerd wordt dan nog hoofdzakelijk omdat het design van kleuren, lijnen en vormen decoratieve kwaliteit heeft.

Mijn stelling is dat de meeste beeldende kunst in haar twintigste eeuwse gedaante nog het minst van alle kunstvormen in huis past. Huiskamerkunst bestaat eigenlijk niet, tenzij in de rol van gebruikskunst zoals het geval is in de meeste huizen waar kunst aan de muur of op de kast een louter decoratieve functie heeft. Maar schilderijen, grafiek en beeldende objecten of reproducties hiervan die representatief zijn voor wat doorgaans in de kunstwereld tot kunst gerekend wordt, horen in huis niet thuis, omdat zij te veel aandacht vragen van de beschouwer, een reflexieve houding opeisen en door hun permanente aanwezigheid moeilijk te negeren zijn. Een reproductie van formaat van de *Guernica* of van een Joseph Beuys of Francis Bacon zou het huiselijk karakter danig verstoren. Een serieus te nemen liefhebber van autonome, moderne kunst is niet iemand die veel keus heeft om kunst in huis te verzamelen en ten toon te stellen. Moderne kunst en huiskamer leiden tot een stuitende confrontatie van twee sferen die elkaar ontkennen.

Wat wij in ideaaltypische zin doorgaans onder huiselijke sfeer verstaan komt dicht in de buurt van wat de Duitse filosoof/socioloog Georg Simmel onder die *Geselligkeit* verstaat: een samenzijn waarin enerzijds het objectief-zakelijke en anderzijds het persoonlijk-subjectieve zo min mogelijk aan bod komt en door de aanwezigen ook zo veel mogelijk in de conversatie wordt vermeden.

In de huiselijke sfeer - dit tussengebied tussen het meest persoonlijke en het meest zakelijke - is voor veel kunst van nu geen plaats. De kunst van nu vereist immers te veel reflectie en doet te veel een beroep op het intellect, is confronterend en appellerend.

In hun afkeer van de burgerlijke cultuur hebben kunstenaars en hun sympathisanten zich vaak laatdunkend uitgelaten over de huiskamerkunst en in het bijzonder over 'het kunstwerk boven het bankstel'. Zij hebben gelijk als zij daarmee willen beweren dat hun

anders. Visuele sociologie is te beperkt, zintuigensociologie verdient de voorkeur, maar is moeilijker te realiseren.

Hoe dan ook, foto's van interieurs zijn een rijke bron voor sociologische reflectie. Iedere woonkamer is ingericht met het oog op de ander en niet minder met de ogen van de ander. Zoals we in de spiegel naar onszelf kijken met de ogen van de ander - hoe zien zij mij? -, zo richten wij ook onze woonkamer in. Dat leidt tot inschattingfouten, omdat de ander steeds een ander zijn kan.

Voor sociologen is de vraag niet wat mooi is, maar wat mensen zeggen dat mooi is, beter nog, wat bepaalde mensen in een bepaalde tijd en op een bepaalde plaats mooi vinden. Wat mensen mooi vinden valt af te leiden uit wat zij aan kunst in huis hebben. De ex-Ajacië Barry Hulshoff koos voor Rembrandt. Niet omdat Rembrandt de favoriete kunstenaar is van voetballers of sportliefhebbers, maar omdat Barry Hulshoff met deze keuze er heilig van overtuigd was goed te zitten. Als ik uit mijn verzameling fotoknipfels met hoog sociologisch gehalte deze als voorbeeld laat zien aan studenten kunst- en cultuurwetenschappen die mondeling tentamen komen doen, beginnen ze spontaan te lachen. Een arrivé, want profspeler van Ajax, gezeten in zijn fauteuil, met twee benen aan een kant over de rand en aan de wand dat ene schilderij waarvan de bezitter zeker weet dat het kunst is. Als de studenten hun les goed geleerd hebben, vertellen ze mij honderduit over distinctiegedrag, referentiegroepentheorie, gezonken cultuurgoederen en legitieme smaak. Kende Barry zijn Bourdieu dan zou hij zijn Nachtwacht onmiddellijk van de wand verwijderen.

Uit een in 1993 gepubliceerd onderzoek van de Amerikaanse socioloog David Halle blijkt dat in de verschillende sociale klassen in diverse wijken van de stad New York bewoners het meest de wanden en/of meubels decoreren met foto's van gezin en familie, dan volgen schilderijen, grafiek of affiches van landschappen. Landschappen zijn het populairst onder alle lagen van de bevolking. Heuvels, bergen, weiden, zee, rivieren, baaien, bomen en struiken, heldere of halfbewolkte luchten, zonsopgangen en zonsondergangen, in een of andere combinatie vormen zij het meest geliefde object voor wanddecoratie. Vervolgens genieten religieuze voorwerpen de voorkeur zoals beeldjes en de afbeelding van Leonardo de

kunst daar niet thuis hoort. Deze kunstwerken zijn voor het huise-
lijk-sociale domein te persoonlijk of te objectief-zakelijk van aard
om er tot hun recht te komen.

Beeldende kunst die wèl in huis past, vervult representatieve en
decoratieve functies en valt in de categorie gebruikskunst. De
Nachtwacht hoort daar niet bij. Maar dat zal Barry Hulshoff een
zorg zijn.